

DATUM	12-6-2023
AAN	Commissie Milieu & Mobiliteit
VAN	Gedeputeerde Van Essen
DOORKIESNUMMER	+31636101287 (Jeroen Daey Ouwens)
ONDERWERP	Voortgang aardwarmte (geothermie) in de provincie Utrecht
BIJLAGEN	Geen.

De provincie Utrecht wil zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk in 2050 CO₂-neutraal zijn. Daar hoort ook een CO₂-neutrale energievoorziening bij. Aardwarmte (ook wel geothermie genoemd) kan een belangrijke bijdrage leveren aan de verduurzaming van de warmtevraag in de provincie Utrecht. Daarom wordt naar de mogelijkheden van aardwarmte in de provincie Utrecht aanvullend onderzoek gedaan. In deze brief informeren wij u over de stand van zaken van de onderzoeksboringen in de provincie in het kader van het landelijke SCAN-programma alsmede van de (commerciële) aardwarmtevergunningen.

Inleiding

Het SCAN-programma is een landelijk onderzoeksprogramma dat in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat de mogelijkheden van aardwarmte onderzoekt. De uitvoerende partijen van SCAN zijn Energie Beheer Nederland (EBN) en TNO. Wij hebben u eerder via de [statenbrief](#) van 7 december 2021 over de voortgang van (het onderzoek naar) aardwarmte in de provincie Utrecht geïnformeerd. Aanvullend bent u via een [memorandum](#) geïnformeerd over de onderzoeksboring aardwarmte binnen het zoekgebied Utrecht-Oost.

Inmiddels zijn er binnen het SCAN-programma drie zoekgebieden vastgesteld die zich volledig of ten dele in de provincie Utrecht bevinden:

1. Het zoekgebied Utrecht-Oost: de driehoek Bilthoven-Zeist-Driebergen
2. Het zoekgebied Utrecht-Zuidoost: de driehoek Veenendaal-Ede-Renswoude
3. Het zoekgebied Utrecht-Noordwest (Amstelland): de driehoek Abcoude-Amsterdam-Weesp.

EBN is van zins voor eind 2025 binnen ieder van deze zoekgebieden een onderzoeksboring uit te voeren.

In de statenbrief van 7 december hebben wij u ook geïnformeerd over de in opdracht van de provincie uitgevoerde potentiëstudie. Op basis van deze potentiëstudie zijn voornamelijk zes voor aardwarmte winstrijke gebieden geïdentificeerd te weten de regio Mijdrecht, bedrijventerrein Lage Weide, de driehoek Bilthoven-Zeist-Driebergen en de steden Soest, Amersfoort en Veenendaal. Er zijn nog wel bepaalde onzekerheden over de exacte potentie van aardwarmte in deze gebieden. De belangrijkste parameter waar onzekerheid over is betreft de waterdoorlatendheid van de aardlagen.

Belang voor de provincie

In eerdere statenbrieven is beschreven dat aardwarmte naar verwachting in de toekomst een belangrijke hernieuwbare bron zal worden voor warmtenetten in de gebouwde omgeving en in sommige gevallen ook voor de industrie. Aardwarmte is vooral van belang voor de bestaande (grootschalige) netten zoals Utrecht-Nieuwegein, Amersfoort en Veenendaal daar zij nog vrijwel volledig verduurzaamd dienen te worden. Maar ook toekomstige warmtenetten kunnen eventueel aardwarmte als duurzame warmtebron gebruiken. Het is daarom van belang dat er meer zekerheid komt over de potentie van aardwarmte en dan vooral over de waterdoorlatendheid van de

gesteentelagen. Om hier meer duidelijkheid over te krijgen zijn (tijdelijke) wetenschappelijke boringen nodig zodat boormonsters van de betreffende gesteentelagen geanalyseerd kunnen worden.

De voorziene drie tijdelijke onderzoeksboringen zullen de geologische 'witte vlekken' in de kaart van het ondergrondse landschap in de provincie Utrecht grotendeels invullen al zal er voor de meeste locaties nog aanvullend onderzoek door middel van additionele seismiek of een exploratieboring nodig zijn alvorens een gedegen investeringsbeslissing over een commerciële boring genomen kan worden.

Stand van zaken onderzoeksboringen

In deze paragraaf gaan we nader in op de stand van zaken van de drie onderzoeksboringen en de implicaties van deze boringen voor de ontwikkeling van het op commerciële schaal boren naar aardwarmte in de provincie.

1. Stand van zaken onderzoeksboring Utrecht-Oost

Het gebied ten oosten van de gemeente Utrecht is zeer geschikt voor een onderzoeksboring omdat er zich in dit gebied zeer waarschijnlijk meerdere voor aardwarmte interessante aardlagen onder elkaar bevinden. Aanvullend bevinden zich aan de oostkant van de stad enkele warmtenetwerken waaronder het net van het Utrecht Science Park (USP), het net van het Universitair Medisch Centrum (UMC) en het oostelijke deel van het stadsnet van Eneco waardoor er voldoende afzet is voor de warmte vanuit toekomstige aardwarmtewinning in het gebied. De opsporingsvergunning aardwarmte voor de stad Utrecht en omgeving is in 2019 verleend aan ENGIE Energy Solutions BV en is geldig tot oktober 2023.

De afgelopen jaren is door EBN, de provincie en de gemeenten een groot aantal locaties onderzocht die geen van allen geschikt zijn bevonden voor het uitvoeren van onderzoeksboringen. Locaties bleken niet bereikbaar voor zwaar verkeer, de ondergrond was niet geschikt of de eigenaar gaf geen toestemming. Provincie, EBN en gemeenten zetten de zoektocht voort teneinde een geschikte locatie te vinden voor een onderzoeksboring in dit gebied.

2. Stand van zaken onderzoeksboring Utrecht-Zuidoost

In het zoekgebied Veenendaal-Ede-Renswoude in het zuidoosten van de provincie wordt momenteel een aantal percelen op geschiktheid voor een onderzoeksboring naar aardwarmte beoordeeld. In december 2022 is in Veenendaal voor onder andere omwonenden een informatieavond over het SCAN-programma georganiseerd die goed is verlopen. De komende maanden wordt een besluit verwacht over de definitieve locatie voor de onderzoeksboring, die voorzien is voor eind 2024.

De uitkomsten van deze boring zijn niet alleen van belang voor (de omgeving van) Veenendaal maar ook voor de regio Amersfoort, al zijn vanwege de afstand de onzekerheden in de geologische parameters groter dan voor de regio Veenendaal. In beide gemeenten zijn al enkele warmtenetwerken aanwezig. De komende jaren worden de huidige netten uitgebreid en nieuwe warmtenetwerken aangelegd. Zo wordt in Veenendaal een warmtenet aangelegd om de nieuwbouwwijk Groenpoort van warmte te voorzien. Hierbij dient te worden aangetekend dat er nog geen commerciële opsporingsvergunning aardwarmte is verleend (of aangevraagd) voor de regio Veenendaal.

3. Stand van zaken onderzoeksboring Utrecht-Noordwest (Amstelland)

In dit zoekgebied zijn de werkzaamheden het meest vergevorderd. Er is een definitieve locatie voor de onderzoeksboring bepaald aan de Burgemeester Stramanweg in de gemeente Ouder-Amstel (provincie Noord-Holland). Het bevoegde gezag (ministerie van Economische Zaken en Klimaat) heeft besloten dat ten behoeve van de boring geen milieueffectrapport hoeft te worden opgesteld. De reden is dat de voorgenomen activiteit geen significante nadelige gevolgen zal hebben voor het milieu en evenmin een cumulatie van milieueffecten door activiteiten in de omgeving valt te verwachten. Eveneens heeft de gemeente in het kader van de aanvraag omgevingsvergunning inmiddels een verklaring van geen bedenkingen afgegeven. Naar verwachting wordt de (onherroepelijke)

omgevingsvergunning voor de zomer verleend en kan de feitelijke boring na de zomer worden uitgevoerd.

Hoewel de bovengrondse boorlocatie zich (net) buiten de provincie Utrecht bevindt worden meerdere ondergrondse formaties aangeboord die zich binnen het grondgebied van de provincie Utrecht bevinden. De boring zal daarom waardevolle informatie opleveren over de ondergrond aan de noordwestkant van de provincie en is gezien de nabijheid vooral van belang voor de regio Mijdrecht welke onderdeel is van de opsporingsvergunning aardwarmte De Ronde Venen. Door middel van het uitvoeren van additionele seismiek is het eveneens tot op zekere hoogte mogelijk de uitkomsten van de onderzoeksboring door te trekken richting Breukelen, Maarssen (bedrijventerrein Lage Weide) en de westkant van de stad Utrecht. Additionele seismiek valt echter buiten het reguliere SCAN-programma en dient vanuit de commerciële projecten te worden gefinancierd.

Rol van de provincie Utrecht

Samengevat zullen de drie onderzoeksboringen waardevolle informatie leveren over de eigenschappen van aardlagen in de gebieden in de provincie die als kansrijk voor aardwarmte worden gezien.

De provincie ondersteunt gemeenten en initiatiefnemers in de ontwikkeling van aardwarmte door middel van de provinciale USET-regeling (Uitvoeringsverordening Subsidie Energietransitie provincie Utrecht). Zo kan subsidie worden aangevraagd voor bijvoorbeeld locatie-, milieu- of haalbaarheidsstudies of voor de analyse van geografische data. Onder bepaalde voorwaarden is ook subsidie voor pilot- of innovatieprojecten mogelijk.

Aanvullend is de provincie nauw betrokken bij het zoeken naar geschikte locaties onder andere door inbreng van kennis en advies betreffende de geschiktheid van de ondergrond.

Informatie- en Consultatieorgaan (ICO)

De provincie heeft eind 2019 subsidie verleend aan het Informatie- en Consultatieorgaan (ICO) aardwarmte. Het ICO heeft de afgelopen jaren gefunctioneerd als aanspreekpunt voor inwoners en maatschappelijke partijen voor objectieve informatie en onafhankelijk advies over zaken met betrekking tot aardwarmte. Het ICO heeft in die periode vooral een interactieve rol gespeeld bij de ontwikkeling van aardwarmte in de gemeente Nieuwegein. Na het verstrijken van de driejarige subsidietermijn eind 2022 heeft het ICO besloten haar activiteiten te beëindigen, onder andere omdat adviserend optreden op provinciale schaal te beperkt lijkt. Wel zal de [website](#) van het ICO met informatie en objectieve kennis over aardwarmte de komende jaren nog blijven bestaan.

In het kader van het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW) heeft RVO recentelijk een voor aardwarmte specifiek [steunpunt](#) opgezet dat qua informatievoorziening vergelijkbaar is met de rol van het ICO, al ligt de focus op de gemeenten. Echter, belanghebbenden als burgers, energiecoöperaties en bedrijven kunnen in principe ook een beroep doen op het steunpunt.

Vervolprocedure / voortgang

Wij zullen u bij nieuwe ontwikkelingen opnieuw informeren via een memo of een statenbrief.